

# MAGYAR NÉP

KÉPES-HETILAP

**Előfizetési árak:**  
Egész évre 150 lej, félévre 85 lej.  
Egyes szám ára 4.— lej.  
Külföldre egész évre 250.— lej.

**Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS**  
Felelős szerkesztő és igazgató:  
**Dr. SZÁSZ FERENC**

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.  
Megjelenik minden szombaton.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Cluj, Strada Baron L. Pop 5. szám.

## Bezárták a béke palotáját.

A világháború győztesei a békeszerződések alkalmával azt igyekeztek elhívetni, hogy többé nem lesz háború, béke és boldogság aranykorszaka fog az emberiségre köszönteni. Az Amerikai Egyesült Államok elnöke, Wilson is ezt célozta 14 pontból álló béketervezetével. A győztesek le-szerelést ígértek, politikai függetlenséget és gazdasági boldogulást minden nép részére. Nemzetközi kötelességnek hirdették, a kedvezőtlen helyzetbe került kisebbségi nemzetek védelmét, ezeknek jogait ékes szabályokba foglalták.

A magasztos eszmék megvalósítására megszervezték a Népszövetséget s annak keretébe a győzőket és legyőzötteket egyformán bevonták. Világbéke lesz — harsonálták világgá — csak annyi katoná fog szolgálatot teljesíteni, amennyi a belső rendet, igazgatást biztosítani tudja.

A hangzatos jelszavakat azonban már a békekötések alkalmával meghazudtolták a tettek. A béke megteremtésére nem az egyenlő felek kétoldalu megállapodását használták, hanem a győzelem parancsszavát, a tizennégy pont elvesztette szellemét és tartalmát, hatalmi érdekek, féltékenység, gyűlölködés szövődtek bele a szerződések szövegébe. A Népszövetség gépezete tehát hibás szerkezeten indult el, s mivel a hazugságot az élet folyása nem tudja sokáig felszín alá rejtetni, csakhamar bekövetkezett a hamis jelszavakból való kiábrándulás.

A jóhiszemű, nemes lelkekre lesújtóan hatott annak megvilágosodása, hogy az emberiség még nem ért meg a békés megértésre, a becsületes kiegyenlítésre, a világ javain való igazságos osztozásra. Am azok, akik a Népszövetségnek haszonélvezői voltak, annál görcsösebben ragaszkodtak a szervezet fenntartásához. Minél inkább kibullt a nemes tartalom a szervezeteiből, a haszonélvezők annál inkább ragaszkodtak a külső formákhoz.

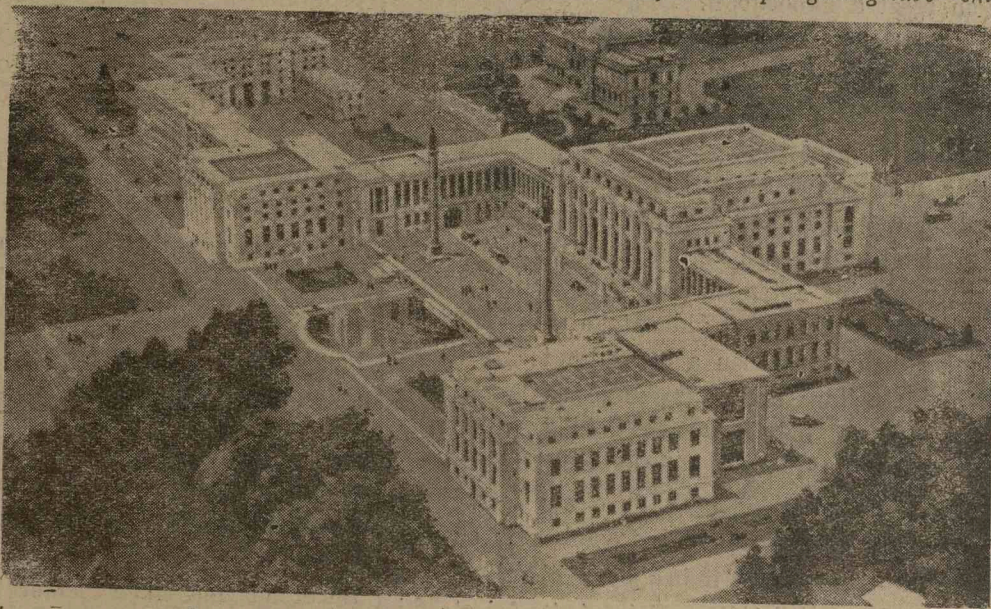
Ez a törekvés vezetett arra, hogy a beiratkozott nemzetek költségén, óriási, fényes palotát építettek a Népszövetség központi szervének elhelyezésére. A béke

palotájába azonban a béke galambja nem akart beköltözni. Mire a fényes palota elkészült, maga a Népszövetség már megrendült alapjaiban. Nagy nemzetek, mint a japánok, németek, olaszok s ezeknek barátai egymás után léptek ki a tehetetlenségbe süllyedő világgüülekezetből.

A mostan folyó nagy háború aztán végképpen megrendítette a Népszövetség helyzetét. A nagy remények bukását s egyúttal a ravasz számítások felborulását mi sem jellemzi jobban, minthogy a Népszövetség új és diszes köntösben ragyogó palotáját kiürítették és bezárták.

Megnyilik-e még valaha ez a palota? Csak akkor érdeemes megnyitnia, ha több őszinteség, jóakarát, becsületes békeszándék költözik beléje, mint amilyen most kiköltözött falai közül.

A tengelyhatalmak, amelyek Európa igazságosabb rend-



jeért küzdenek, máris több jelét adták annak, hogy a Népszövetség nagy céljait megvalósítják. Ezt a reményt kelte az a módszer is, ahogyan Délkelet-Európa ügyét rendezni kívánják. A rendezésre nem az erőszakos parancsszót akarják felhasználni, hanem az érdekelt felek méltányos megegyését. Ez a szellem talán egyszer a Népszövetség palotáját a béke galambjának állandó otthonává fogja tenni.

## Gigurtu miniszterelnök beszéde.

A müncheni, salzburgi és római tárgyalások után az egész világ közvéleménye előtt nyilvánvalóvá vált, hogy a tengelyhatalmak vezetői a délkelet-európai kérdéseket és vitákat gyorsan el akarják intézni. Csaknem egyidőben indultak meg az előkészítő tárgyalások Bulgáriával és Magyarországgal. A román kormány a budapesti tanácskozások megindítására Bossy római román követet és a szófiai tárgyalások irányítására Cadere követet küldötte ki. Midőn a magyar és a bolgár fővárosból a kiküldöttek visszaérkeztek, mondotta el Gigurtu miniszterelnök nagyjelentőségű beszédét, amelyben a Magyarországgal és Bulgáriával megkötendő béke szükségességét hangsúlyozta. Beszéde elején rámutatott arra, hogy az ország közvéleményét a román nemzet életének nagyfontosságú kérdésében nyíltan tájékoztatni kell. Azután az elmúlt fél évszázad eseményeire mutatott rá és ismertette Románia külpolitikai irányvonalát. Ismertette a versaillesi és trianoni szerződések által létrejött helyzetet és Románia külpolitikai magatartását. Habár Románia a világháború folyamán a nyugati hatalmak felé tájékozódott, Németországgal szemben mindig rokonérzésekkel viseltetett. A múlt év márciusában Románia egykori szövetségesei ellen nagyjelentőségű kereskedelmi egyezményt kötött Németországgal, melynek politikai jellege is volt. Ettől az időtől fogva egy ideig Románia többbizben semlegeségi nyilatkozatot tett és mindent elkövetett, hogy ne vegyen részt a háborúban.

Azután Gigurtu miniszterelnök ismertette a tengelyhatalmak felé való közeledésnek az utjait. Csak a tengelypolitikához való csatlakozás az egyetlen, — mondotta a miniszterelnök, — ami menedéket nyújthat a nemzetközi áramlatok káros hullámzásával szemben, egyedül alkalmas arra, hogy az ország gazdasági életét egészséges alapokra helyezze. Azonban Gigurtu szerint a tengelyhatalmak politikájához való csatlakozás bizonyos áldozatokat is követel. Európának ebben a részében a nyugalmat és a békés együttélést biztosítani kell a szomszédos népekkel, tehát a magyar és bolgár szomszédokkal. Salzburgban és Romában kizárólag a két országgal való megértésre való kívánságot közölték, de olyan formában, hogy a kormány elhatározásának továbbra is az ura marad. Midőn a román kormány hozzáilleszkedett a tengelyhatalmak politikájához, készségét fejezte ki abban az irányban is, hogy a tengelyhatalmak vezetőinek a szellemében a megbékélés ügyét szolgálja.

A megértés útja kétféle. Magyarország és Románia vagy megértik azt az igazságot, hogy az elszigetelt magyar és román nemzetnek a történelmi végzet útján együtt kell haladnia, lemondva a terü-

leti igényekről, vagy pedig nem sikerül ez a meg-  
egyezés és akkor szükség lesz a fennálló nagy ellen-  
tét egyszersmindenkorra való eltávolítása érdekében  
lakosságcsere, ami „végzetesen magával hoz bizonyos  
csekély területi változást részünkről“. Kétségtelen, —  
mondotta a miniszterelnök, — hogy a második megoldás  
fájdalmasabb Romániára nézve, de épen olyan súlyos  
mindkét nép részére, mivel a lakosságcsere folytán  
el kell hagyniok azt a földet, ahol több nemzedék óta  
éltek.

E két megoldás között kell megtalálni a meg-  
értés útját s biztos benne, hogy ezt a megértést úgy  
a román, mint a magyar nép őszintén kívánja. Ez a  
megoldás ki kell, hogy elégítse a belső nemzeti irán-  
nyokat, érvényre kell, hogy juttassa a néprajzi elve-  
ket s meg kell felelnie a teljes igazságosságnak s ki  
kell zárnia a jövőre nézve minden viták lehetőségét.  
Állithatom, — mondotta a miniszterelnök, — hogy  
bármilyen is legyen a mód, ami a megértésre vezet, a  
másik oldal áldozatainak csak történelmi jellegük  
lenne, részünkre azonban való területek átadását  
jelenti.

Gigurtu miniszterelnök azután rámutatott arra,  
hogy az ország súlyos időközön megy keresztül és ál-  
dozatokat kell hozni. Utal a román nép hazafiságára  
és bölcsességére. Azután céloz azokra a tulzó haza-  
fiakra, akik makaeszkodásaikkal csak árthatnak s  
késleltethetik azt a nagy munkát, amely az ország  
védelmében történik. Kijelentette, hogy megingat-  
hatatlan hittel, Románia és a szomszédai közötti  
megértés reményében, az ország kormánya teljes  
hűséggel és őszinteséggel megy egy olyan fájdal-  
mas, de kikerülhetetlen cél felé, melynek végén a  
román nemzet megerősödve találja magát az egész  
ősi földön s békés együttéléssel él a szomszédai-  
val. „Felhivom tehát az egész nemzetet, — mon-  
dotta végül Gigurtu miniszterelnök, — hogy bátran  
és mélyen érezze át azt a történelmi választat, ame-  
lyet népünk átél és kérem, hogy egységesen álljunk  
királyunk, kormányunk és hadseregünk körül.“

A román miniszterelnök beszéde nagy jelentő-  
séggel bír, mert az első komoly lépés a Münchenben,  
Salzburgban és Romában lefolytatott tanácskozások  
szellemében való megbékélés felé. Ennek azonban  
feltételei ma még ismeretlenek. A német és olasz  
lapok cikkei azonban hangoztatják, hogy a román-  
oknak a magyarokkal és bolgárokkal való meg-  
egyezése nem késhet sokáig. A dolgok végleges el-  
rendeződése Délkelet-Európában nemcsak a közvet-  
lenül érdekelt feleknek, hanem Németországnak és  
Olaszországnak is elsősorú érdeke.

## A katolikus iskolázás multja Erdélyben.

Egy nagyon érdekes és tanulságos kulturtörténeti tanulmány jelent meg nem régen a Minerva kiadásában. A tanulmány szerzője dr. Boga Alajos, kanonok, p. prelátus, a rk. Egyházmegyei Tanács előadója. A 60 oldalas



munka végigvezet azon az úton, melyen a katolikus iskolai oktatás 1000-tól napjainkig haladt.

Ez a munka két szempontból igen érdekes és értékes. Egyik az, hogy kilenc évszázad iskolai kultúrmunkáját

viszonylag kis helyen összevonta, s általában csak adatokra való utalással, mégis oly áttekinthetően tárja elénk, hogy gondos és figyelmes átolvasása után kerek és el nem mosódó képet nyerünk egy nemzet legfontosabb munkájáról: az iskolázatásról. A szakmunkákat általában a szokványos tudományoskodás jellemzi. Ez a munka, bár szakkérdést tárgyal, épen népszerűsítő módszerével teszi magát olvashatóvá. Az ember fokozódó érdeklődéssel olvassa s eközben sokat tanul belőle.

A másik szempont az, hogy a magyar államalkotó és fenntartó szellemiség — tekintet nélkül a csak később beállott vallási különbözősége — kezdettől fogva megértette az iskolázással járó népnevelés rendkívüli fontosságát. Ez az államfenntartó szellemiség lépést haladt a nyugati művelt országok enémű munkájával, úgy, hogy miként a tanulmányból is kivehető, Erdély iskolai kultúrmunkája kezdettől fogva a fejlődés áramába került, s a lendületet végig megtartotta.

Külön elismerés illeti meg a szerzőt, aki egyébként okleveles tanár is, hogy jelenlegi elfoglaltsága mellett időt szakított a tanulmány adatainak összegyűjtésére s annak megírására. A tanulmány méltóan sorakozik az e témakörben megjelent munkákhoz s indítékot adhat arra, hogy protestáns részről is megírja valaki az erdélyi protestáns iskolázás múltját attól az időtől, amikor a protestánsizmus a maga működésével belépett a közös magyar kultúrmunkába.

(— dr.)



## Nők a nehéz idő megpróbáltatásában.

A férfinép katonai szolgálata nálunk is sok munkát és súlyos gondokat hárt a nőkre. Az aratás és cséplés munkálatai ugyancsak igénybe vették erejüket. A háborús államokban természetesen sokkal nagyobb terheket hordoznak a nők. A németek ebben a tekintetben is kiválnak szervező képességükkel. A nőket ugyanis munka-végző alakulatokba állították, a vállalkozóbb szelleműeket pedig harctéri ápolónőnek képezték ki. Egyik képünk azokat a nőket ábrázolja, akik kitararították és rendbe szedték azokat a házakat, amelyeknek lakói a front közelsége miatt elmenekültek. A másik egy ápolónőt ábrázol, amint elbucszuk egy fiatal katonától, aki meggyógyult gondozása alatt.

# Külföld

**Meglepő fordulat Amerikában.** A nagyhatalmak az Amerikai Egyesült Államok kivételével kisebb-nagyobb mértékben belesodródtak már a háboruba. Ugy szenvedő vagy cselekvő részesei annak. Meddig fog Amerika a háboru tűzkörén kívül maradni? Ez a kérdés egyre közelebbről érdeklí Európa népeit. Segítségére siet-e Angliának vagy megmarad az elzárkózás mostani keretei közt? Mindakét irányzatnak vannak hívei. Rooseveltről azt tartják, hogy ha újra megválasztják elnöknek, a beavatkozás politikáját fogja győzelemre vinni. Legujabban az elzárkózásnak is nagytekintélyű szószólója akadt. Lindbergh ezredes, aki világhírét az Óceán átrepülésével szerezte s eddig is példátlan népszerűséget élvezett hazájában, pártot alapított, amelynek főcélja, hogy Amerikát visszatartsa a háboruba való beavatkozástól. Csikágóban egy népgyűlésen beszédet tartott, amelyben kifejtette, hogy Amerikában igen kis csoportnak egyéni érdeke a háboruba való beavatkozás, a közérdek azt kívánja, hogy Amerika továbbra is megőrizze semlegességét s majd a békeszerződések alkalmával Németországgal jusson egyetértésre Európa újraszervezése ügyében. Lindbergh föllépése nagy feltűnést keltett, párthívei rohamosan szaporodnak.

**Franciaország vesztesége.** A francia kormány hivatalos veszteséglistája szerint az északfranciaországi és belgiumi hadjáratokban Franciaországnak egy és félmillió halott, rokkant és sebesült áldozata van.

**Szlovákiában bezárták az összes zsidó vendéglőket.** A szlovák belügyminiszter rendeletileg intézkedett, hogy Szlovákia területén az összes zsidó vendéglőket zárják be.

**Katonai előkészületek Törökországban.** Angol jelentés szerint Törökországban a katonai előkészületek nagy eréllyel folynak. Az ország-utakon mindenütt vonuló katonai csapatok láthatók.

**Anglia beszüntette a szállításokat kelet felé.** Anglia beszüntette az áru-kivitelt a Balkán államokba, Oroszországba, Törökországba és Spanyolországba.

**Királyság lesz Franciaországból?** Több német ujságban foglalkoztak Franciaország jövő sorsával. Állítólag a franciák szeretnék visszaállítani a királyságot.

**Németország afrikai hadműveletekre készül.** Newyorki híradás szerint az angolok aggodalommal állapítják meg, hogy Németország az afrikai Szenegalba repülőgépen csapatokat szállított. A német csapat-szállítások nagy csapást mértek a francia gyarmatbirodalomra és veszélyt jelentenek a keletafrikai angol gyarmatokra nézve is.

**Kitelepitik a krakkói zsidókat.** Krakkó városából a német birodalmi kormány rendeletére kitelepitik a zsidókat. A zsidók más lengyel tartományokban helyezkedhetnek el. Lakóhelyüket tetszésük szerint választják meg és egész vagyonukat magukkal vihetik. Ez a rendelkezés hetvenezer zsidó helyzetét teszi bizonytalanná.

**Feloszlatták Jugoszláviában és Bulgáriában a szabadkőműves egyesületeket.** A jugoszláv és bolgár szabadkőműves társaságok helyiségeit bezárták és a titkos egyesületeket feloszlatták.

**Angolelleses párt alakult Egyiptomban.** Egyiptomban függetlenségi párt címen új párt alakult. A párt jelszava: „Szabadságot Egyiptomnak, hűség Faruk király iránt, távozzanak az angolok Egyiptomból!”

**Halálra ítélték egy francia tábornokot.** De Gaulle, francia tábornokot a francia katonai törvényszék távollétében halálra ítélte. A tábornok az Anglia oldalán harcoló franciák vezére. A bíróság a halálos ítélet mellett lefokozásra és vagyonának elkobzására ítélte.

**Angol-japán feszültség.** Japánban kémkedés gyanúja miatt angol alattvalókat tartóztattak le. Az angolok megtorlásképpen Londonban japán előkelőségeket fogtak el. Az angol-japán-viszony az események következtében mind jobban elmérgesedik. Attól tartanak, hogy Japán csendes-

óceáni érdekeit is tekintetbe véve, meg fogja szakítani Angliával a diplomáciai kapcsolatot. Ennek következtében könnyen megeshetik, hogy Japán és Anglia között háborus viaszály fog kitörni.

**Szilárdak a német-szovjet kapcsolatok!** Lapunk előző számában röviden megemlékeztünk Molotov külügyi népbiztos nagyjelentőségű beszédéről, amelyet a szovjet képviselőházban mondott el. Berlinben és Rómában Molotov beszédét nagy megelégedéssel fogadták. Igen fontosnak tartják Molotovnak azt a kijelentését, hogy a szovjet-olasz viszony az utóbbi időben megjavult. Berlinben hangsúlyozzák, hogy Németország és Oroszország között a viszony rendkívül barátságos és teljesen szilárd, azt nem zavarhatja meg semmi. A német ujságok megállapítják, hogy a szovjetunió a délkeleteurópai béke megszilárdulásának a híve. A szovjet nem fogja megengedni, hogy Anglia megzavarja az európai szárazföld új rendjét.

**Anglia helyzete rohamosan romlik.** A német repülő támadások óriási arányokat öltenek, a múlt héten volt nap, amikor nyolcszáz repülőgép szórta bombáit a városokra, ipartelepekre, kikötőkre. De nagy csapások érik Angliát a tengeren is. Ma már Anglia nem ura a tengereknek, régi büszkesége, a hajóhad, napról-napra fogy és hanyatlík. De nemcsak az anyaország fölött sötétednek mindinkább a fellegek. A gyarmatbirodalom egyes részein is súlyos csapások érik. Olaszország afrikai birtokaiból kiindulva sikeresen támadja a szomszédos angol gyarmatokat. Japán arra készülődik, hogy Angliát kiszorítja a szélső keleti birtokokból, India nemzeti tanácsa teljes függetlenséget követel, Spanyolország el akarja foglalni Gibraltárt. Anglia is most tapasztalhatja a régi igazságot, hogy a baj nem jár egyedül. Ám a bajt maga idézte a maga fejére.

**AZ OKOS TUD HALLGATNI ÉS FIGYELNI.**

**Olasz ujságok újabb békefelhívást intéztek Angliához.** Az olasz sajtóiroda diplomáciai szerkesztője Anglia helyzetével foglalkozva megállapítja, hogy a német hadsereg légi főlénye napról-napra nyomasztóbban nehezedik Angliára. Megállapítja továbbá, hogy a németeknek az a terve, hogy Angliát elzárják mindenféle gazdasági forrástól, sikerrel kecsegtet, mert a szigetország több kikötője máris el van zárva a forgalomtól. Anglia tehát okosan cselekednék, ha elfogadná Hitler nagylelkű ajánlatát. Hangsúlyozza az olasz forrásból származó hír, hogy Anglia hiába reménykedik az Egyesült Államok segítségében és hiába bizik abban, hogy Németország és Szovjetország között ellentét keletkezik. Mindenképpen észszerű volna tehát, ha Anglia a békés megoldást választaná.

**Spanyolország és Portugália között szövetségi szerződés jött létre.** Spanyolország és Portugália között hosszú idő óta tárgyalások folynak szövetségi szerződés megkötése céljából. A tárgyalások a legteljesebb eredményre vezettek. A szerződés megkötése azt jelenti, hogy Portugália a jövőben Anglia helyett Spanyolországra fog támaszkodni. Olasz ujságok örömmel üdvözlik a Spanyolország és Portugália között létrejött megegyezést s megállapítják, hogy az angol-spanyol feszültség napról-napra nő. Spanyolországban az angolellenes hangulat akkor sem lehetne erősebb, ha a két ország háborúban állana egymással.

**Kötelező katonai szolgálat Amerikában.** Az Északamerikai Egyesült Államok parlamentje rövidesen tárgyalni kezdi a kötelező katonai szolgálat bevezetésére vonatkozó törvényt.

**Békejavaslaton dolgozik a pápa?** Egy jugoszláv ujság, római értesülés alapján írja, hogy a pápa békejavaslatot dolgoz ki a tengelyhatalmak és Anglia számára. Hír szerint a pápa békeközvetítésre készül, amely Anglia és a tengelyhatalmak közötti ellentéteket békésen oldaná meg.

**BESZÉLNI ANNYIT JELENT, MINT VETNI, HALLGATNI: MINT ARATNI.**

## HIREK

**Tovább tart a hóhullám Amerikában.** Lapunk előző számában közöltük, hogy Amerikában nagy hőség van. A hőség több hétig tartott és óriási károkat okozott. A meleg következtében közel ezer ember halt meg.

**A belga király gyermekei visszatértek Brüsszelbe.** Lipót, belga király gyermekei Spanyolországból visszatértek Belgiumba.

**Árvíz volt a Borsa patak völgyében.** A Kolozsvár közelében levő borsai völgyben nagy árvíz pusztított. Babuc, Súlyomkő, Csomafája és Borsa község határában a víz érzékeny károkat okozott. A patakmenti gabona földekről a kalangyákat is elmosta.

**Vasuti szerencsétlenség Indiában.** A kalkuttai vonalon egy személyvonat kisiklott, 30 utas meghalt, 70 megsebesült.

**Visszahívták Románia londoni követét.** Viorel Tilea követet a kormány Londonból visszahívta.

**Nyitott ablak mellett nem szabad hallgatni a rádió külföldi híreit!** A belügyminiszter rendeletileg intézkedett, hogy nyitott ablak mellett és nyilvános helyeken nem szabad külföldi rádióhíreket hallgatni.

**Nyitva kell tartani szombaton az összes üzleteket.** A munkaügyi miniszter megállapította, hogy egyes üzleteket szombaton nem tartanak nyitva. A miniszter elrendelte, hogy a fennálló törvények értelmében minden üzlet köteles szombati napon is nyitva tartani.

**Ötvenkét év óta tartó bányatűz.** Az északamerikai Ohio államban 52 évvel ezelőtt sztrájkoló munkások tüzet okoztak. A nagy tüzet mai napig sem tudták eloltani. A tűz eddig 120 millió mázsa szenet pusztított el. További 280 millió mázsa szén van veszélyben.

**Gafencu elutazott Moszkvába.** Gafencu Románia új moszkvai követe elutazott Moszkvába.

**Havazott a Bucegen.** A Buceg hegységben nagy havazás volt. A rendkívüli időjárásnak áldozata is van. Egy kiránduló fiatalember szakadékba zuhant és meghalt.

**Polgárok nem viselhetnek tábori zöld színű ruhát.** A katonai egyenruhák színéhez hasonló színű polgári ruhát nem szabad viselni. A rendelet ellen vétőket szigorúan megbüntetik.

**A román-orosz viszony.** Molotov beszédével kapcsolatban a Románia című bukaresti ujság cikket közöl. Kiemeli Molotov szavait, amelyek szerint a szovjet unió és Románia kapcsolatai rendes mederbe kell, hogy terelődjenek. A lap hangsúlyozza, hogy ez a megállapítás teljesen megfelel a román vezető körök szándékainak. Román körök remélik, hogy az orosz-román kapcsolatok rendezése kedvezően járul hozzá a délkelet európai béke megerősítéséhez. A cikk idézi a hivatalos jellegű berlini véleményt. A közlemény a következőket tartalmazza:

„Berlini politikai körök hangsúlyozzák a beszédnek a román-szovjet viszonyra vonatkozó részeit, amelyekből kitűnik, hogy Oroszországnak is érdeke a délkelet európai helyzetnek az igazság szellemében történő megszilárdítása.”

**Olasz vendég az országór táborban.** Egy római egyetemi tanár román előkelőségek kíséretében meglátogatta a breazai országórtábor. Sidorovici beszédet intézett a hétszáz országórhöz. Beszédében többek között a következőket mondotta:

— Rövidesen parancsnokok lesztek s ki tudja, holnap nem foglalja-e el valamelyik közület egyik nagy egységünk vezető tisztségét. Az, amit a súlyos megpróbáltatások alatt nyújtottatok, bizonyítéka annak, hogy teljes reménnyel bizakodhatunk az ország millió országóráiban. Általatos akar az Uralkodó kialakítani egy erejében bizó országot, ezt kívánja nagy királyunk, aki szeretettel s a jövőbe vetett bizalommal gondol reátok. Éljen a király, éljen Mihály nagyvajda.

Az országórok ezután elénekelték a királyhimnuszt, majd Isopescu tanár beszélt az olasz ifjusági szervezetről.

**Öfelsége kihallgatáson fogadta Bratianut. II. Károly király Öfelsége Gheorghe Bratianut kihallgatáson fogadta.**

**FELHÍVÁS A GYÓGYNÖVÉNY-GYŰJTŐKHOZ!** A gyógynövény gyűjtési idény végét járja. A teapótlásra szánt szeder, eper, málna levelet a hadviselő államok már nem keresik. A szállítási nehézségek is fokozottak. Mindezek a körülmények arra készítik az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy az eddig szép eredményeket felmutató gyógynövénygyűjtési akciót egyelőre lezárja, hogy az eddig begyűlt árut idejében leszállíthassa.

Ezért felhívjuk mindazon előfizetőinket, akiknek az EMGE-vel előzetes megállapodása volt, illetve megbízást kaptak gyógynövénygyűjtésre, hogy a náluk levő szállított és kifogásmentesen minőségű árut legkésőbb folyó hó 25-ig szállítsák be a kolozsvári, doboikai, sülemedi, bonchidai, vagy aradi gyűjtőraktárokhoz, ahol amennyiben az áru minőségileg megfelel, illetékes szakemberek átveszik. Ismétljük tehát, a gyógynövény gyűjtés az EMGE részére azonnal beszüntetendő és tekintve, hogy az átadás más intézmények, vagy cégek részére bizonytalan kimenetlű, figyelmeztetjük előfizetőinket, hogy szüntessék be munkájukat ez évben.

A szépen indult fiatal akció az idén már komoly eredményekre vezetett. Most, hogy az első, — szervezési éven túl vagyunk, teljes reménnyel nézünk a jövő év elébe, amikor a rendezettebb szállítási és értékesítési viszonyok lehetővé fogják tenni, hogy a vadontermő gyógynövények gyűjtése a kevésbé tehetséges néprétegeknek állandó kedvező kenyérkeresetet biztosítson.

**Menekülő cigányok.** Kézdivásárhely vidékén cigánykaravánok tűntek fel. Kikérdezésük alkalmával elmondták, hogy Bessarábiából, az oroszok elől menekülnek, mert nem tudják elviselni azt a sok zaklatást, amit az oroszok elkövetnek.

Csak a Nemzet Pártja működhetik, mint politikai párt. A belügyminiszter szigorú rendeletet bocsájtott ki, hogy politikai pártképpen csak a Nemzet Pártja működhetik.

**A négerek barátja.** Az amerikaiak nemcsak fegyvergyárosok, hanem szenvedélyes fegyvergyűjtők is. A gyűjtők egyike most rendkívül értékes fegyvert fedezett fel, amelyet 220 évvel ezelőtt készített egy James Huckle nevű ember. Ez a feltaláló, aki egyébként igen kedves ember volt, kétszövű fegyvert készített, melyből az egyik golyó, az ugynevezett rendes golyó, a keresztény emberek részére volt szánva, míg a másik csőből kijövő golyók csak súlyos sérüléseket okoztak és ebből a csőből négerekre lőttek. Abban az időben ugyanis a négerek és fehérek között többször folytak elkeseredett harcok és Huckle, aki a legtöbbször könyörtelennek mutakozó fehérekkel szemben a négerek barátja volt, azért készítette ilyen különös módon ezt a fegyvert, hogy a támadó fehéreket adott esetben teljesen ártalmatlanná tegye, míg a négereket csak harc képtelenné. Azt mondta ugyanis mindig: hogy a néger emberek szívét könnyű a jóság útjára fordítani. A különös fegyverből ez az egyetlen példány ismeretes a világon.

**SOHASEM TUDHATOD, KI HALLGAT.**

**A TERMÉSZET EGYETLEN SZERVET ADOTT CSAK A BESZÉDRE, DE KETTŐT A HALLÁSRA, HOGY IGY IS FIGYELMEZTESSEN, TÖBBET KELL HALLGATNUNK, MINT BESZÉLNÜNK.**

## RÖVID HIREK

**A meggondolatlan beszéd emberlétekre kerül!**

**Petróleumot találtak Spanyolországban.** A spanyolországi Velilla közseg határában petróleumforrásokra bukkantak. Nagyarányu furási munkálatokba kezdettek.

**Pusztító tengerrengés volt Japánban.** Hokaido sziget partvidékén tengerrengés következtében szökőár pusztított. 1300 halászhajó veszett a tengerbe. A természeti szerencsétlenségnek nagyon sok halálos áldozata van.

**Gyújtogat a villámesapás.** Zágón község felett vihar vonult el. A villám felgyújtotta Bács Pál községbeli gazda csürét. A csürben nagyértékű takarmány égett el. A gazda kára százezer lej. A csür nem volt tűzkár ellen biztosítva.

**Forgalmi zavarokat okoztak az áradások.** A legutóbbi esőzések az Ókirályságban forgalmi zavarokat okoztak. Az áradások következtében egy ideig a Torda-abrudbányai vonalon is szünetelt a forgalom.

**Hány olasz él a világon?** A világon jelenleg 55 millió olasz él. Az 55 millió olaszból 45 millió él az anyaországban.

**Biztonságban vannak a bukovinai kolostorok kínesei.** Bukovina metropolitája kijelentette Bueurestjében, hogy a bukovinai kolostorok egyházi kíneseit sikerült megmenteni és azok teljes biztonságban vannak.

Tapasztalt és tanult gazda termését megháromszorozhatja.

Legjobb tanácsadó: dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc


# GAZDATUDOMÁNY

című közel 700 oldalas, számos magyarító képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. — A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többbe kerül.

Igyekezzen mindenki mielőbb beszerezni a

# GAZDATUDOMÁNY

című könyvet, amely a legjobb tanácsadó. — Megrendelhető a MAGYAR NÉP KIADÓHIVATALÁBAN, CLUJ (KOLOZSVÁR) STRADA BARON L. POP 5. SZÁM ALATT.



# GAZDASÁGI TUDOMÁNY

## Szép és könnyű kereset.

A házi nyúltenyésztés nem újkeletű foglalkozás. A mai kor szelleme, a megváltozott viszonyok, a megélhetés nehézsége, arra sarkalnak minden élni akaró embert, hogy fokozza jövedelmét. Tehát ha e téren nem is új utakon, de mindenesetre új felkészültséggel, szakszerűen, kedvvel irányítsuk figyelmünket új kereseti ágak felé. A nemesített fajok közül a tenyésztést a selyemszövő angoranyul érdemli meg a legjobban. Ha a mai gyapju-, fonal-, állatárakat, és a tenyésztett nyulak darabszámait vesszük alapul, szerény, jó mellékjövedelmet, vagy teljes megélhetést biztosít a vele foglalkozóknak.

Örvendetes dolog, hogy gazdáink, mintha pótolni akarnák a mult mulasztásait, egyre többen érdeklődnek az angora tenyésztése iránt és lépnek be a tenyésztők táborába. Az angoranyul Angorából (Kisázsia) származik, innen kapta elnevezését is. Az állatot hófehér selymes tapintatú, hihetetlenül finom, könnyű és meleg gyapjujájért tenyésztik, melyből különböző kötött-szövött árukat készítenek. Ha az állat gyapja nincsen gátolva a növekedésben, a 15–20 cm. hosszúságot is eléri. Általában 4 darab különböző ivaru, vagy 3 darab gyapjutermelésre beállított herélt állatról számítunk 1 kgr. gyapjut évenként, melynek osztályonként és kilógrammonként ára 1000–1600 lej. A gyapju szép, egyenletes, dupla sodrású fonállá fonva kgr.-ként 5000 lej.

Mint minden vállalkozásnál, üzletnél, aszerint, hogy mellékjövedelmet, vagy megélhetést akarunk, úgy az angoratenyésztésnél is bizonyos összeget kell befektetni. Egy kezdő tenyésztőnek leggazdagosabb egy pár ivarérett állatot beszerezni, mert ezek azonnal párosíthatók. Egy anya a bepárosítástól számított 31 napra 6–8 csupasz fiát szül. Évenként háromszor párosítva, 6 fiányulat számítva születésenként, már az első évben 18 darab fiatal állatunk van, melynek kb. fele nőstény. A második évben szaporulatunk hatványozódik, mert az új nemzedék nőstényei is bepárosíthatók. A nőstényt 8, a bakkot 12 hónap betöltése után szabad párosítani. További befektetésünk a tenyészállatok beszerzésén kívül a ketrecek elkészítésében jelentkezik. Mint már említettük, az angora főértéke finom gyapjujában rejlik, ezért elengedhetetlen követelmény, hogy a nyulak megfelelő nagyságu külön ketrecekbe legyenek elhelyezve, mert csak így védhető meg a

bundájuk a bepiszkolódástól. A ketreceket magunk is elkészíthetjük új vagy ócska ládák deszkáiból is. Az aljának rácsosítottnak kell lennie, melyen minden szenny eltávozik. Iyen dupla aljas nyúlházaikat egymás fölébe is helyezhetünk, mert az alatta levő állat védve van minden szennytől. A ketrec előlnézeti fele oldalára dróthálós ajtót készítünk, a másik felét bedeszkázzuk, s az ajtóra egy etetőrácsot szerelünk.

A másik nélkülözhetetlen munkánk a hetenként egyszer való fésülés, hogy állataink gyapja össze ne filcelődjék. Tavasztól őszig nyirással, tépéssel, fésüléssel nyerjük a gyapjut, télen csak fésülünk, amit a molyok elől jól zárható dobozba teszünk és száraz helyen tartunk. Az angoranyul a takarmányozás szempontjából sem igényesebb s a betegségekkel szemben sem fogékonyabb, mint más faj. Egy gazdánál vagy bármilyen foglalkozású kerttulajdonosnál az állatok takarmányozása nem okoz gondot, mert minden eleséget frissen és a szükséges mennyiségben maga termel ki. Legjobban szereti a szénaféléket és a zabot. Akác, napraforgó, csicsóka, fűzfa leveleket, zöldségféléket, korpát, darát, kenyérhéjat mind nagyon szereti, amit felváltva adagolunk. A gyapju növekedését kedvezően befolyásolja a murok, olajpogácsa, spenót etetése.

Az egész nyúltenyésztés sem nagy fáradságot, sem különös szakértelmet nem igényel, 40–50 darab állatot a napi munkánk elvégzése mellett is elgondozhatunk, ami már szépen jövedelmez. Tehát nem szabad lekicsinyelni e foglalkozást, hanem akinek meg van az az adottsága, hogy tenyésztő legyen, maga is legyen pártolója, mert az angoranyul tenyésztése sok kisjövödelmű ember boldogulását jelent.

Jelen soraimban csak vázlatosan foglalkoztam az angoranyúltenyésztés előnyeivel s az ezzel kapcsolatos kérdésekkel, de minden személyes érdeklődőnek szívesen adok utbaigazítást Kolozsváron, Drumul Popesti (Papfalvi-ut). Levélbeli érdeklődők válaszbélyeget csatoljanak.

Kérem a régebbi tenyésztőket, akiknek eladó állataik vannak, ha annak valódisága és egészségi állapotáról kezeskednek, értesítsenek, hogy címüket az érdeklődőknek megadjam.

Tholva József.

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

**Minerva Biztosító Részvénytársaság!**

Tehát magyar kötelesség  
biztos társát ide átnézni!

### Elpusztult a szőlőtermés Aradhegyalján.

A peronoszpóra az aradhegyaljai szőlők termését háromnegyed részben elpusztította. Egyes vidékeken a szőlőkben az árvíz is károkat okozott. A rossz termés hírének hatása következtében Aradhegyalján a bor nagyon drágul. Helyenként egy liter bor ára 20 lejre emelkedett.

### Az eső használt a kukoricának.

Az utóbbi napok esőzései nagyon jó hatással vannak a kukorica fejlődésére. Minthogy az időjárás is melegebbre fordult, a kukorica jól köt és ha augusztus hónap folyamán meleg időjárás lesz, jó termésre lehet számítani.

### Mikor szedjük a paradicsomot?

A paradicsom rendre-rendre érik, mert virágzása egészen őszig fokozatosan történik. Kedvező időjárás esetén az első virágzástól már július végén érett paradicsomot lehet szedni, rendszeren azonban augusztus második felére és szeptemberre esik a paradicsom fő érési ideje. Nagy hibákat követnek el azáltal, hogy a paradicsomot nem megfelelő érési állapotban és helytelen módon szedik le. Legjobb a paradicsomot érett állapotban leszedni. Akkor legalkalmasabb a szedésre, amikor a gyümölcs már a szár körül is megpirosodik, azonban még kemény. Ha túlérett állapotban szedjük le, szállítani nem lehet, mert összetörik. Ha nagyon messzi távolságra akarjuk szállítani, akkor kevésbé érett állapotban szedjük le. Hibát követnek el azáltal is, hogy szedés alkalmával a paradicsomot a töről leszakítják. Rossz ez a szedési mód, mert a szárról leszakított paradicsom könnyen felreped. Ezért tehát a gyümölcsöket rövid szárral, kés segítségével vágjuk le. A paradicsom érését elősegíthetjük, ha száraz időben öntözzük és, ha talaját kapálással állandóan porhanyóan és gyommentesen tartjuk.

### Mennyi idő alatt veszi el fertőzőképességét a peronoszpóragomba?

A peronoszpóragomba szálai száraz idő esetén két-három hónapig is eltengődnek a levélen és ha gyengül-

nek is némileg, nem vesztik el fertőző képességüket. Ezért ajánlatos a peronoszpóra elleni permetezéseket még száraz időjárás esetén is rendszeresen végezni. Az esetben azonban, ha nedves időjárásra egyáltalán nincs kilátás, a permetezési időket ki lehet tölteni, illetve közbe egy-egy permetezést meg lehet takarítani. Arról különben, hogy szőlőnk meg van-e fertőzve a peronoszpórától, nagyon könnyen meggyőződhetünk. A peronoszpórasnak látszó levelekből néhányat nedves itatós papiros vagy beáztatott, vagy jól kiesavart asztalkendők közé teszünk, ezt azután letakarjuk simaszélű lányérral s pár napig meleg szobában tartjuk, ügyelve arra, hogy a papiros vagy kendő állandóan jó nyirkosan maradjon, de ne legyen csuromvízes. Amennyiben a leveleken életképes peronoszpóra van, úgy egy-két nap alatt kivirágzik a gomba.

### Ne engedjük az egrest és ribizlit elvadulni!

A legtöbb helyen az egrest és ribizlit nem részesítik szakszerű kezelésben és ezért teljesen elvadulnak. Különösen az egresbokrok hatalmasodnak el és olyan állapotban természetesen keveset teremnek. Az elvényt ágakat le kell vágni és a fiatalabbakat meg kell ritkítani. Akkor lesz szép gyümölcs az ágakon, ha az egyéves termőágakat fele hosszúságukra kurtítjuk. A tövekből előretörő tőhajtásokat nyáron meg kell ritkítani és csak annyit hagyunk meg azokból, amennyi szükséges a kivágott termővesszők pótlására. Ha ilyen módon kezeljük az egrest és ribizlit, a bokrok szépen fognak teremni.

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle **Solvopírula**. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lej. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

### Hogyan védekezünk a fenyőgubacs-tetű ellen?

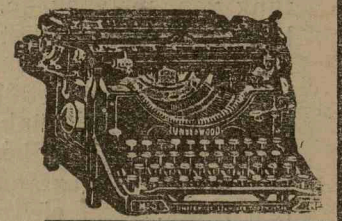
A fenyőgubacs-tetű ellen állandó a panasz. Különösen ott hatalmasodik el nagyon, ahol a talaj és az éghajlat nem minden tekintetben felel meg a fenyőknek. A gubacs-tetű kártévése abban jelentkezik, hogy tavasszal az apró fiatal tetű meglepi a zsenge fenyőtűk tövét és az így támadott hajtás nem nő tovább, hanem eltorzul, a tűk töve megvastagszik olymódon, hogy a körülötte élő apró tetűket, mint egy védő burokkal veszi körül. A fenyőgubacs-tetű ellen permetezéssel védekezünk. Permetezőszerszettel mindazokat, az úgynevezett bőrmérgeket használhatjuk, amelyek a levéltetű elleni védekezésre is alkalmasak; a szappanos kvasszálét, a szappanos rovarporos oldatot és a szappanos nikotinoldatot. A permetezést bőségesen, locsolásszerűen kell végezni, hogy a megtámadott fenyő mindenütt átnedvesedjen, mert csak az a tetű pusztul el, amelyet a permetlé ért. Ha pedig a tetűk egyrésze életben marad, úgy rövidesen megint elszaporodnak és munkánk kárbavész.

### Jugoszláviában gyenge termés lesz.

A jugoszláviái termésről szóló hírek nagyon kedvezőtlenek. A folyóévi termés a belföldi szükségletet sem fedezi. Jugoszláviának körülbelül 45 ezer vagon gabonára lesz szüksége, hogy a belföldi szükségletet kielégítse.

SMITH PREMIER Nr. 60.  
REMINGTON  
UNDERWOOD és CORONA

## IRÓGÉPEK



Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító-kellékekből. Speciális javító-műhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépek nagy raktára.

## „RAPID“

IROGÉPVALLALAT

KOLOZSVÁR, STR REGINA MARIA 33.

## Új könyvek.

Dr. Biró Vencel:

Székelyi Gr. Mailáth G. Károly.

Közel 400 oldalon, izléses kiállításban jelent meg Biró Vencelnek, a neves történetírónak könyve a nemrégiben elhunyt, mindenki által egyformán kedvelt Mailáth Károly erdélyi róm. kath. püspökről. A bensőséges szeretettel megírt sorok egy hosszú, munkás években eltöltött termékeny életet állítanak elénk. Szemünk előtt válik a bakócai élénkszemű kislányból a budai gimnázium jeles tanulója, a strassburgi egyetem hallgatója, a bécsi teológia növendéke, lelkipásztor, majd erdélyi püspök. Az érdekes képekkel gazdagon díszített könyv elvisz bennünket abba a környezetbe, amelyben a neves püspök élte le életét. Az ifjuság és a szenvedők lelkipásztora, az édes anyját rajongva szerető, hűséges gyermek méltó helyet foglalt el Erdély nagy személyiségei között. Biró Vencel könyve 200 lej előzetes beküldése mellett kapható a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet címén, Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5. sz.

Megjelent:

Lévai Lajos: Székelyföldi képek

(Második, bővített kiadás.)

című könyv. A tartalmas munka végigvezet bennünket az egész Székelyföldön Marosvásárhelytől messze Csikorszáig. Gyönyörködhetünk a sok természeti szépségben, néprajzi érdekességben, műkincsben és megismerkedhetünk a Székely múlt és Székely jelen nagy neveivel. A pompás képek változatossá teszik az érdekesen megírt könyvet. Az író megtanít bennünket a székely rovásírás ősi jeleire, bemutatja a székely népköltészet remekeit és gazdag szemléltetést nyújt a székely hagyományokból. Egyetlen könyvtárból sem hiányozhatik a könyv, melyet 50 lej előzetes beküldése mellett portómentesen szállít a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop. 5.

## Erdélyi ritkaságok.

A dr. Jancsó Elemér által szerkesztett „Erdélyi ritkaságok“ című sorozatban 3 érdekes könyv jelent meg. Dr. Kristóf György egyetemi tanár Péterffy Károly marosvásárhelyi ref. kollégiumi tanár „Az izlés tudománya“ című könyvét rendezte sajtó alá és irt hozzá előszót. Lakatos István egy erdélyi muzsikusról, Ruzitska Györgyről, közöl érdekes adatokat. Dr. Jancsó Elemér Bod Péter önéletrajzát rendezte sajtó alá és látta el bevezetéssel. A három könyv nagy nyereséget jelent a magyar irodalomra nézve.



**Búzát kell beszolgáltatni az árvíz-károsultak javára.**

A tavaszi és nyári árvizek következtében nagyon sok helyen megsemmisültek a vetések. A hatóságok a kárvallott gazdák érdekében különböző mozgalmakat kezdeményeztek. A temesi királyi helytartóság például az önhibáján kívül nyomasztó helyzetbe került földművesek érdekében felhívást intézett a helytartóság összes közigazgatási hatóságaihoz és elrendelte, hogy a cséplés tartama alatt minden száz kilogramm kicséplést búzából fél kilogrammot a kárvallott földművesek javára gyűjtsenek össze. Kivétel ez alól csupán a cséplőgépnél dolgozó munkások részére, a cséplőgéptulajdonosok részesedéséből viszont le kell vonni a segélyadományt. Tordán és vidékén 1 százalékos dézsmát szednek.

**Megkönnyítik a tűzifa szállítását.**

A vasút igazgatósága a tűzifa kereskedők céljaira nagyszámu vasuti kocsit engedélyezett. Felhívták a fa-kereskedők figyelmét, hogy készleteiket a berakó állomáson halmozzák fel, hogy ne keletkezzenek késedelmek.

**Változatlan marad a barnakenyér ára!**

A nemzetgazdasági minisztériumban értekezletet tartottak a kenyérárának megállapítása ügyében. Ugy határoztak, hogy a barnakenyér árát változatlanul meghagyják.

**Szabályozták a szappan árát.**

A szappan árát hatóságilag szabályozták. A mosószappan ára a különböző zsírsav tartalom szerint kilogrammonként 42—72 lej között mozog. A csomagolatlan kézmosószappan ára kilónként 82 lej.

**Aradmegye napraforgómag-termése.**

Aradmegyében 200—250 vagon napraforgómag termésre számítanak. A termelők mozgalmat indítottak, hogy a napraforgó átvételi árát mázsánként ezer lejbe állapítsák meg. A termelők azért kérnek aránylag magas árat, mert a kedvezőtlen időjárás következtében a napraforgó-termés fele elpusztult.

**Mindenki lássa el magát petróleummal!**

A petróleum kormánybiztosság a királyi helytartóságokhoz az alábbi leiratot intézte: „Tekintettel a szállítási nehézségekre, amelyek előreláthatóan bekövetkeznek a téli hónapokban, a közönségnek világítóolajjal való ellátása érdekében kérjük, hogy a rendelkezésükre álló szervek útján szólítsák fel úgy a polgári lakosságot, mint a katonai hatóságokat, hogy intézkedjenek az idejekorán történő ellátásról, ugyanis a kőolajtermelés mennyisége elégséges ahhoz, hogy a tél folyamán ne mutakozzék ellátási hiány.“

**Terményárak Tordán.**

Búza 680—700, árpa 710—730, kukorica 640—680, zab 720—750 lej mázsánként.

**Terményárak Szatmáron.**

Búza 750, rozs 500—520, árpa 560—570, kukorica 600—620, zab 520—530 lej mázsánként.

JATSSZANAK  
bizalommal  
a Loterie de Stat

**COLECTURA-OFICIALA-nál**

Főelárusítóhely: CLUJ, STR. REGINA MARIA Nr. 46.

## Az első német birodalom.

Az egymást követő német győzelmek Németországot az egész világ érdeklődésének középpontjába állították. Széles e világon, naponkint ezer és ezer ember előtt merül fel a kérdés: mi lehet a titka a nagy német győzelmeknek? Hogyan lett Németország a világ legerősebb országa? Mi az oka annak, hogy ez csak most érvényesült? Miképpen történhetett meg, hogy Németország, Anglia és Franciaország mellett sokáig háttérbe szorult?

Ezekre a kérdésekre részletesen felel a történelem. Akik ismerik a népek történetét, azok tudják, hogy a németek Európa életében mindig nagy szerepet játszottak. Am a népek sorsának intézésében a német befolyás aránylag sokkal gyengébben érvényesült, mint az angol, vagy francia. Ennek a ténynek megvolt a maga magyarázata. A németeknek csak a múlt évszázad második felében sikerült egyesülniök I. Vilmos porosz király vezetése alatt, akit német császárrá koronáztak. Ekkor alakult a második német császárság, vagy második német birodalom, mivel már azelőtt is volt egy német császárság, de ez nagyon különbözött a Vilmos által alapított birodalomtól. Viszont a mostani német birodalom is egészen más, mint a háboru előtti. Ezért a németek egész világon megkülönböztetik őket: első, második és harmadik német birodalom. Az első több mint 900 esztendővel ezelőtt keletkezett, a másodikat I. Vilmos porosz király alapította, míg a jelenlegi, harmadik birodalom, Hitler kancellár műve. A német nép történetének nagy része összeesik e három birodalom történetével.

Az első német birodalom ezelőtt majdnem ezer esztendővel alakult. Már azelőtt is voltak német néptörzsek, de ezek nem tudtak egységes államot alapítani. Az első birodalom alapítója Nagy Ottó német király volt. Ő fogta össze először a német törzseket. Ez összefogás nélkül egységes német államot nem lehetett alapítani, mert a törzsek ritkán értettek egyet. Tekintélye folyton hanyatlott és a külső ellenséggel csak nehezen tudott szembeszállani. Végre a szász hercegi családból származó Nagy Ottó megfékezte a viszálykodó hercegeket. Királynak koronázása után engedelmessegre szólította fel őket. Akik nem engedelmeskedtek, elkergette és helyükbe saját rokonait ültette. Lassankint az ország összes vezető tisztségeibe saját rokonai kerültek, akik aztán mindenben engedelmeskedtek neki. Ettől kezdve Németországban csak egyetlen akarat, az Ottóé volt, miáltal az ország megerősödött. Nagy Ottó ezután könynyűszerrel visszaverte a külső ellenséget.

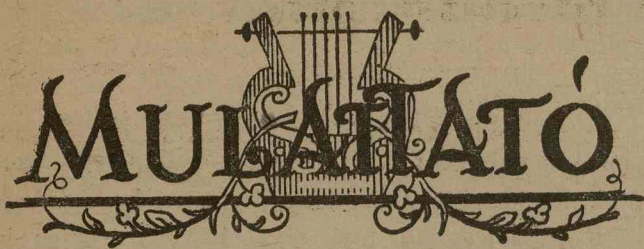
A német uralkodó tekintélye ezek után olyan nagy lett, hogy mikor a római pápát olaszországi ellenségei szorongatni kezdték, a pápa tőle kért védelmet. Ottó erre hadat vezetett Olaszországba. A pápa ellenségeit leverte, a Szent szék helyzetét megerősítette. Ezek után a pápa nagyon hálás volt Ottónak s őt német-római császárrá koronázta. Ez a ko-

ronázás ezelőtt 978 esztendővel, Kr. születése után, 962-ben történt.

A német-római birodalom császárai elnevezésüknek megfelelően Olaszország felett is uralkodni akartak. Ez nem tetszett a gazdag olaszországi városok lakóainak, akik nem akartak adót fizetni a német császárnak. A városokat a pápa is támogatta, mert féltette Olaszországot a német császár uralmától. Emiatt a császárság és pápaság hosszú, majdnem 200 esztendeig tartó küzdelmet vívott egymással. A küzdelemben a német uralkodó család kipusztult és a pápaság felülkerekedett.

Ekkor a németek a Habsburg családból választottak maguknak új uralkodót. Ez az uralkodó Habsburgi Rudolf volt, aki egészen új politikát kezdett. Békét hagyott Olaszországnak és teljes erejével Németország felemelésén dolgozott. Az ország legnagyobb ellensége II. Ottokár cseh király volt, aki Prágától az Adriai tengerig huzódó nagy szláv birodalmat alapított. Habsburgi Rudolf le akart számolni a német ség eme veszélyes ellenfelével. De a német főurak nem támogatták ebben a tervében. Rudolf ekkor a magyar királlyal szövetségbe lépett s úgy indult Ottokár ellen. 10 ezer főnyi német seregéhez 40 ezer magyar katona csatlakozott. Ottokár elvesztette a morvai mezei ütközetet s ezzel az általa alapított szláv birodalom összeomlott. Rudolf megszállotta Ausztriát és annak területét saját családi birtokául foglalta le. Így a Habsburg család, mint Ausztria birtokosa, Németország leggazdagabb családja lett. Ettől kezdve Ausztria és a Habsburg család egyet jelentett és a Habsburg családból választott német császár első sorban Ausztria uralkodója volt. Hatalmának igazi alapját mindig Ausztria képezte.

A német főurak megijedtek a Habsburg család nagy hatalmától s ezért vagy százötven éven át más családokból választottak császárokat. Ez idő alatt a német-római birodalom sokat vesztett erejéből. A Luxemburg családból való IV. Károly császár törvénye szerint a császárt mindig 3 katolikus érsek és 4 fejedelem választotta. Ezek a választófejedelmek idővel olyan hatalmasak lettek, hogy a császár csak névlegesen uralkodott felettük. Ezáltal Németország tekintélye és ereje újból csökkent. Mikor pedig a Habsburg családból származó császárok a birodalom erejét egyes politikával növelni akarták, szembe találták magukat Franciaországgal. 150-éves küzdelem után Franciaország egészen felülkerekedett és Németországot a westfáliai békében több, mint 300 apró államra darabolta. A sok államra oszló német birodalomban két erősebb ország volt: Ausztria és Poroszország. E két ország két családot jelentett: Ausztriában a Habsburg, Poroszországban a Hohenzollern család uralkodott. Valójában e családok vezették a németeket akkor, midőn I. Napoleon francia császár a német-római birodalmat ezelőtt 135 esztendővel megszüntette.



### ISTEN VELED!

*Két szócska csak, de bennük  
Jaj, mennyi fájdalom.  
Kísér, bár elszállott már.  
Sok év szélszárnyakon.*

*Isten veled! E két szó  
Mindig eszünkbe jut.  
Anyánk kendővel int még...  
Keserves vándorút.*

*Isten veled! Csak két szó  
És a szív megremeg.  
Fájó sóhaj kíséri  
És könnyező szemek.*

*Isten veled! E két szó  
Hány éltet összetört  
És hányszor tépte ketté  
A esillogó gyöngyört.*

*Azt, aki elzokogta,  
Fán fedí már moha,  
De te azt nem felejtéd,  
Míg szíved ver, soha.*

*Mint árnyék e világon  
Mindig ott van veled.  
Hallasz két szót zokogni  
Éj-nap: Isten veled!*

*Feleki Sándor.*

### Simonvi obester ifjúsága.

A fiúnak folyton elkövetett csintalanságai számtalanszor megkeseríték öreg szülőit, kik végre elhatározták és szentül hitték, hogy ebből a kölyökből semmi sem lesz.

Nem is lett semmi, azaz sem plébános, sem ispán, sem fiskális, sem inzsellér, sem szolgabíró, ilyen méltóságra olyan is jó, aki a debreceni toronyóra mellől egy szál deszkán nem meri kiszedni a verébfiúkat; hanem húszáróbesteknek már aztán megjárja, amint az is lett, csak hogy előbb volt ám ő más is, tudniillik mészáros Kecskeméten.

A mészároság épen nem akadályozta, hogy olykor egy kis csetepatéban részt ne vegyen, sze-

reneséjére tudniillik Kecskeméten is volt egy jó csapat kálomista diák.

Sok beütött fej tette emlékezetessé Simonyinak Kecskeméten töltött esztendejét; hanem aztán ő is kapott Kecskeméten olyant, mit soha el nem felelt.

Lakozásuk volt a mészárosoknak, s a remekelő legény ezuttal lakodalmát is ülte.

Még késő éjszakán is tartott a multság, s a diákok lesték a jó alkalmat, hogy a jó mulatságot elronthassák, s ecélből csapatokban járkáltak az utcákon.

A vőlegény Simonyival a násznagyhoz akarván átszaladni, a setétben néhány diákra botlottak.

— Ki vagy? — kérdi az egyik diák a vőlegényt, kivel összeütődött a sötétben.

— Mit kérded, tintanyaló! — felel a mészáros, át akarván a diákokon törni, kik azonban ilyen olcsóért nem engedték az átmenetelt; hanem az egyik elkiáltja magát:

— Üsd a mészáros!

A vezényszó nem hiába hangzott el, csak hogy a háboru mégis a diákokra nézve ütött ki rosszul; mert a két bős mészáros elkeseredetten használta öklét, s az egyik diák félholtan terült le a földre a vőlegény öklétől.

Erre tágult az ut, de a vőlegény mégis megijedt, és Simonyinak azt mondja:

— Na, nekem végem van, ha ez a tintanyaló meghal.

— Nézzük meg, — mondja Simonyi visszamenve a földön heverő diákhoz; de bezzeg megijedtek, midőn hallják, hogy a diák a főbíró fia volt.

— Fogd meg!... — ordít egy pár diák, látván, hogy a mészárosok közel vannak; s a zajra odacsődült tömeg a mészárosokra akart rohanni.

— Szaladj, — mondja Simonyi a vőlegénynek, — én majd helyt állok mindenért.

Ugy is lett, Simonyi ott maradt, de nem merték bántani, minthogy a hozzányulót fenyegette; hanem maga bement a fogságba.

A diákot végre észére hozták, de a mészárosnak lakolnia kellett; mert Simonyira másnap huszonötöt vágtak.

Elvégződven a dolog, Simonyi összeszedte holmiát, vőlegénybarátjától elbucsuzott; s addig nem látta, míg mint óbester Kecskeméten meg nem fordult.

— Látod, pajtás, — mondja az egykori kenyere-restársnak, — óbesterségig vittem föl.

— Én tudom, édes jó barátam, hogy te azt miért érdemelted meg, áldjon meg az Isten.

Meglehet, hogy a mészárosnak igaza volt; hanem az az óbesterség mégsem olyan ocsó, hogy huszonöt botért osztogassák; mert akadna elég kemény legény, ki az ötvenediket is kiállná érette. Simonyi nagyon korán belátta, hogy a katonáéknál nem lehet tréfálni, azért megadta magát a vakengedelmességnek, és lett olyan rendes katona, minő kevés volt az egész hadseregben.

\*

A káplárság nem nagy méltóság, de azt sem kapta ingyen. — Midőn előrsön volt, rendszeren oly vakmerő volt, hogy a franciák már rendszeren megösmerék; különösen pedig az a furcsa szokása volt, hogy a kardját sohasem emelgette maga fölött, hanem jobbkezét, mint valami úmutatót, egyenesre kinyújtá, szürke lovát pedig neki ereszté a francia előrsőknek, kik rémülve nyargalának a vad fiú elől, ki mindig harsány lármával csapott rájuk.

Egyszer azonban oly merészen utánuk vágott, hogy oldalt heten fogták körül, s így nem annyira leverték, mint inkább leszoríthatták a lóról, s a hét között egy tiszt lévén, megkimélték Simonyit, kit úgy látszik, régen meg akartak csipni.

Simonyi folyvást káromkodott, a franciák pedig nevettek, s nagy örömmel mentek vele egy út-

melletti csárdáig, még pedig úgy, hogy Simonyinak egyik keze a lóhoz volt kötve, és gyalog ment az uton.

A kocsmánál haton, köztük a tiszt is leszálltak a lóról, s valamennyi kantárt a hetediknek a kezébe adták, Simonyi pedig a lóhoz csatolva busult.

Később azonban észrevette, hogy a francia katonák sokáig maradnak, a kinnlevőnek pedig a hét lóval elég dolga van, amint az egyik ló rángatta a kantárszárt, s a francia odafigyelt, Simonyi lábánál fogva a franciát kilökte nyergéből, s ugyanazon lóra fölkapván, még öt lónak összecsomózott kantárát kézre kapva, szerencsésen visszanyargalt.

Épen akkor ért haza, mikor pajtásai már javában busultak érte, s meg a bográcsban levő hushoz is elment minden kedvük, s ime közibök nyargal Simonyi.

— Mit csináltak tele bogrács mellett? — kérdi Simonyi, lenézve a párolgó husra.

— Érted busultunk.

— Na csakhogy busultatok, különben semmit sem hagytatok volna vacsorára; pedig éhes vagyok.

Az egész ezredben örültek a vitéz katonának, ezen eset után más napon Simonyit káplárrá nevezték ki.

**Új huzási tervet**  
**1940. augusztus 15-i kezdettel!**



**A huzási nap**  
**1940. aug. 15-én csütörtökön!**

**LOTERIA DE STAT (tö: zszám):**

**LOTERIA DE STAT**

**LOTERIA U. F. C. R. (melléklet):**

Nyeremények	à Lei	Összesen:
2 drb	1.000.000	2.000.000 Lei
3 „	700.000	2.100.000 „
4 „	600.000	2.400.000 „
5 „	500.000	2.500.000 „
6 „	400.000	2.400.000 „
7 „	300.000	2.100.000 „
8 „	200.000	1.600.000 „
10 „	100.000	1.000.000 „
45 „	40.000	1.800.000 „
210 „	10.000	2.100.000 „
15000 „	800	12.000.000 „
<b>15.300 nyeremény</b>		<b>32.000,000 Lei.</b>

Nyeremények	à Lei	Összesen:
100 drb	10.000	1.000.000 Lei
400 „	3.000	1.200.000 „
4000 „	400	1.600.000 „
16000 „	200	3.200.000 „
<b>20500 nyeremény</b>		<b>7.000.000 Lei.</b>

A nyereményeket  
minden adó levonás nélkül  
fizetik ki a játékosoknak.

**Egy új huzási terv felvétele,**  
**amely huzás 1940. augusztus 15-én történik.**

A régi terv megsemmisítődött. Az új terv a Monitorul Oficialban közzétett közlemény szerint érvényes és ez a közlemény nem azonos szövegű azzal, ami a sorsjegy hátlapján van.

## Kiásott emlékek.

1813-at írtak. Sóváradon a Királyutcán a sűrű sötétben lassan botorkál előre Tóth Gerő, öreg legény. Nem fiatal már, a 30 esztendő is elrugta, de még nem tudta rávenni magát, hogy a házasság igájába hajtsa fejét. Eljárt a leányokhoz a kórusba, mint a többi legény, de onnan útja feltétlenül a Király-utcába vezetett, ahol egy menyecske nemcsak jó pálinkát árult, hanem Gerőnek a szívét is megvidámitotta. Így élete be volt osztva a maga módja szerint és nem is gondolt a házasságra. De meg aztán úgy is van az, hogy ha a maga idejében elmulasztja falusi ember a házasságot, végre egészen leszokik róla. Nem veszik falun az ilyet se legénynek, se embernek, azért nevezte Gerőt is mindenki „vén legénynek“.

Tóth Gerő most is a fonóból jött s amint lassan bandukolt a sötétben, akaratlanul is a Király utcán ment végig, gondolta még benéz a menyecskehez mielőtt hazamenne. Benyomta az utcakaput, az ablak már nem világított, úgy látszik — gondolta — egy kicsit később jöttem a kelleténél s a szokottnál, hiába, igen jól telt a kórusban s haza is kellett kikerülni a leányt. — Megkocogtatta az ajtót.

— Ki az? — kérdezi a menyecske belülről

— Én vagyok! Hát már tán a hangomat se ismered — szól Gerő.

— Eridj oda, ahol eddig voltál! — mondotta főtottan a menyecske, akiben felülkerekedett az aszszonyi féltés.

— Nem kell semmi más, csak egy porció pálinka — dühösödött a legény.

— Kérj ott, ahol eddig voltál! — hangzott a kérelhetetlen válasz.

Akkoriban fakilincs, fazár járta, sőt még ma is találni olyan házat e faluban, amelyiken a régi fazár hirdeti nemcsak a régiséget, hanem a székely életrevalóságot és ügyességet.

A legény dühösen nyult a zsebébe, onnan madzagot huzott elő, a fakilincset jól lekötözte, hogy azt belülről ne lehessen kinyitani s akkor pipát vett elő, előkotorászta a taplót, kovakövet, acélt, a kovakőre tett taplót beigazította bal keze hüvelyk és mutató ujjai közé s kicsiholt az acéllal. Az égő taplót előbb a pipára értette s aztán kaján mozdulattal bedugta a ház szalma födelébe, s mint aki jól végezte dolgát, visszafelé indult a Királyutcán. A Királyutca végén, amikor le akart fordulni a Tóthutca fele, egyet gondolt és befordult a Templomutcába. s azon keresztül menve, a vágáson át kiballagott a nyáros tetőre, gondolta megnézi, hogy perzselődik meg a menyecske. Amikor kiért a nyáros tetőre, s onnan szétnézett, megfagyott benne a vér.

1813-ban olyan szárazság volt, amilyenre azóta sem volt példa. Egész nyáron nem esett, szinte semmi gabona nem volt s ez őszi időben teljesen ki volt száradva a várpataka, alig lehetett vizet kapni a Kis-Küküllőben, a kutak nem birtak ivóvizet se szolgál-

tatni. A házak mind szalma fedéllel voltak ellátva s kiszáradva, úgy mint a pozdorja.

A taplótól lángot fogott a szalmatető s a láng hirtelen harapózott el a kiszáradt szalmában s kapott fedélről fedélre, úgy hogy amikor Gerő a nyárostetőn megállott, már az egész Király-utca lángokban állott. Gyorsan terjedt tova a tűz, leégett a Király-, Tóth- és Templom-utca s a Jakab-utcán keresztül menve s a várfokot megkerülve súlyos károkat okozott a hóstáti résznek is. Sóvárad nagy része leégett. A templom mellett a mai papi lakás, kántori lakás és református iskola helyén a Templom-utca felől a Rédey család gyümölcsöse terült el, valóságos gyümölcsfa erdő. Ez védte ki, azaz állította meg a tüzet, s így maradt meg épen az akkor már régi, a XIII. századból való ősi templom.

Tóth Gerő csak a nyáros tetőn jött rá arra, hogy legényes bosszujával milyen rettenetes kárt okozott a községnek, melyet ő is szíve minden dobbanásával szeretett. A nyáros tetőről ő soha sem jött haza. Elment messze vidékre, elbujdosott. Abban az időben még elég volt, ha átment a másik megyébe, már nem üldözte senki sem.

Tóth Gerő elment, de a falu népe jajgatva itt maradt fedél nélkül, s a szárazság miatt kenyér nélkül. Olyan megpróbáltatás zúdult a falura, hogy az öregek ajkán ma is esténként erről folyik a mese a fiatalok okulására. 1813-ban kezdődött a szárazság s tartott az 1814, 1815, 1816-ik esztendőkből, úgy hogy a régiek elbeszélése szerint 1817-ben nem vetettek az emberek, mert azt mondták, hogy úgy is hiába. A falun kívül a bokrok alján mindenütt halódó emberek nyögése hallatszott. A református egyház anyakönyvében ma is olvasható Sóvárad Papp Péterfi László feljegyzése a konfirmáltak anyakönyvében: „1817 és 1818 Sokakat készítette az Ur asztalához s konfirmáltam, de a nevek felírásáról való cédulákat elvesztettem akkori sok busulásaim között s többször ide nem gyűjthettem s abba maradt a nevek felírása.“

Ma ha a Balázsfalva—Parajd között közlekedő vasútvonalon utazol felfelé s mikor Kibédet elhagyva a Kis-Küküllő völgye hirtelen összeszorul, előre tekintesz, magad előtt látsz egy szép, rendes házakkal ékeskedő tiszta székely falut, melynek alsó felén az ősi református templom tornya karesun magasodik az ég felé, gondolj arra, hogy e megújult falu minden téglájához és kövéhez könny tapad, de az mégis a székely élni akarást és tudást hirdeti.

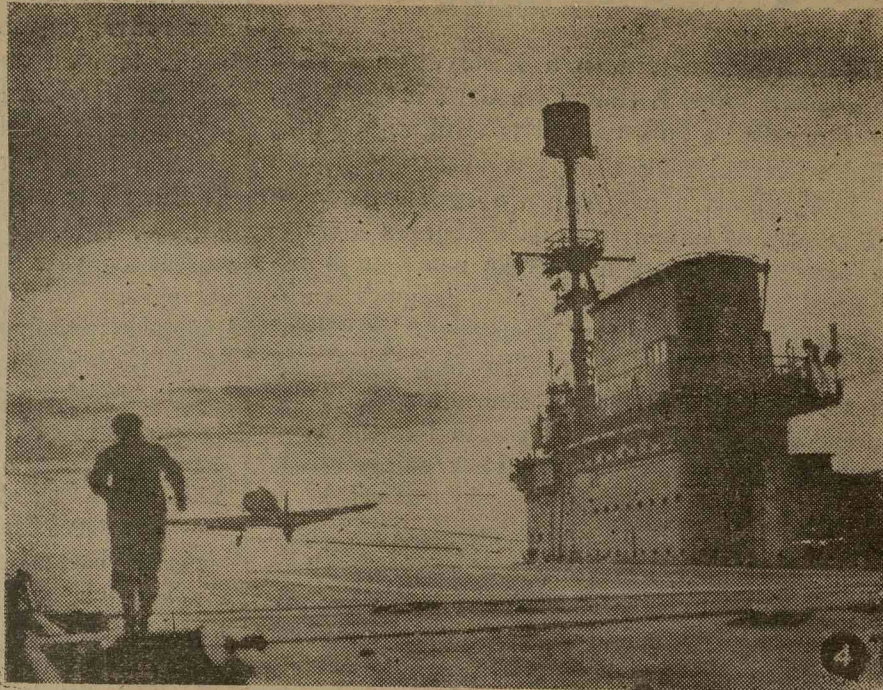
(Sóvárad.)

Lörincz András,  
ref. lelkész.



## Folyik a tengeri háború.

Németország Anglia ellen kiméretlen tengeri háborút folytat. Képünkön egy repülőgép anyahajó fedélzetét mutatjuk be abban a pillanatban, amikor a repülőgép elhagyja a hajót, hogy támadó útjára induljon. A német repülőgépek nap-nap után nagyszámu angol kereskedelmi és hadihajót súlyesztenek el. A jelek szerint a német légi hadsereg nagy fölényben van az angol légierővel szemben.



## APRÓSÁGOK ADOMÁK

Madárriasztó cseresznye.

Több előfizetők beküldött panaszával kapcsolatban, hogy a verebek idén a cseresznyében óriási károkat okoztak, a következő érdekes dolgot közöljük. Egy amerikai növény nemesítő, Stark Pál olyan cseresznyefajtát nemesített, amelyet a madarak nem esznek meg. A cseresznye színe aranyárga és rendkívül édes. Nagyon érdekes, hogy maga Stark sem tudja megmagyarázni, hogy a madarak miért nem nyulnak az általa nemesített cseresznyéhez. Ő ugyanis eredetileg nem abból a célból kísérletezett új cseresznyefajták előállításával, hogy a madarak kártételével szemben ellenálló, biztos cseresznyefajtát állítson elő. Ujabb bizonyíték ez amellet, hogy a véletlennek milyen nagy szerepei lehetnek a növény nemesítés terén is.

**Mi okozta Franciaország összeomlását?**

Franciaország összeomlásának okait egy párizsi pincér az alábbi egyszerű és találó szavakban foglalta össze:

„A miniszterek és képviselők többet gondoltak saját magukra, mint a hazára. A nép egyre könnyelműbben lett. A munkásság több szabad időt, a polgár pedig mind több élére rakott

pénzt akart. A pénzt Franciaországban mindenki mulatozására költötte el. Ezek okozták aztán Franciaország végzetét.”

**Műfogsort készítettek egy kutya számára.**

Egy csikágói fogorvos kedvenc kutyája teljesen előregedett, fogai kihullottak. Minthogy a kutya rosszul tudott táplálkozni, a fogorvos fogsort készített kutyája számára. A műfogakkal ellátott kutya még a csontot is meg tudja rágni.

**A háboru visszavetette a távolbalátás fejlődését.**

Lapunkban többször megemlékeztünk arról, hogy a távolbalátással egyesített rádiókészülékek építése terén nagy haladás történt. Ugyalátszott, hogy már ebben az évben forgalomba kerülnek a polgári használatra alkalmas távolbalátó készülékek. Az amerikai gyárak most felhagytak a kísérletezéssel és így a fejlődés a távolbalátó készülékek terén megállott. Amerikai szakértők kijelentése szerint legalább három évre van még szükség, hogy a mindenki által használható távolbalátó készülékek forgalomba kerüljenek.

**Ellenvetés.**

Apa: Tanulj, fiam, szorgalmasan, mert amit megtanulsz, azt nem tudják elvenni tőled.

Fiu: De apám, amit nem tanulok meg, azt sem tudják elvenni.

## TANÁCSADÓ!

Azon előfizetők részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lej (orvosi tanácsokért 30 lej), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

**M. F. Kötőgép.** A kért cím a következő: Trico-Record Cluj-Kolozsvár, str. Clemenceau No. 5/b. A gép ára 1.500 lej és ezért az összegért a gépkezelést is megtanítják. Forduljon tehát fenntemlitett céghez. Mindenesetre ajánlatos előbb meggyőződni arról, hogy érdemes-e befektetni pénzt a gépbe, mert látatlanban nem ajánlhatjuk a megvételt.

Z. L. A juhtejből nagyon jó vajat lehet készíteni. Ha a juhtejből készült vaját alaposan átmossa, nem érzik a juhtej ize sem, amit sokan nem szeretnek. A kifejt juhtejet állani hagyja és leföli. Azután a tejfelt úgy veri ki vajjára, mint a rendes tejszint. A juhvaj fehérszínű és kemény. Különösen főzésre azonban kitűnően fel lehet használni. Hangsúlyozzuk azonban, hogy a vajat nagyon jól mossa át. A leföli tejet felhasználhatja sajt készítésre.

L. I. Gyümölcsfa csemetéit nemesítheti augusztus és szeptember hónapokban fás oltásokkal is. Erre a célra az egyszerű párosítás, kecskeláb-ékezés és oldal-ékezés nevű oltási módok felelnek meg. Az oltást augusztus második felében, vagy szeptember elején kell végezni. Figyelmeztetjük azonban, hogy sokkal helyesebben teszi, ha az általánosan ismert alvószemzési módot alkalmazza. Az alvószemzés a legkiválóbb és legbiztosabb nemesítési mód, amelyet könnyen és gyorsan lehet, a siker legteljesebb eredményével végezni.

A. D. A hajhullás ellen alkalmazott paprikás szesz valóban jó szer a hajápolására. A paprikás szesz ugyanis izgatja a bőrt és élénkebbé teszi a vérkeringést, a hajhagymák tehát táplálékhoz jutnak. Szoktak a vérkeringés élénkítésére mustáros bedörzsölést is alkalmazni. Ha különösebb fejbőr betegség nincsen jelen, az említett szereket minden hátrány nélkül alkalmazhatja.

## SZERKESZTŐÜZENETEK

Az alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

N. V. Szilágypér, Sz. S. Nagykaroly, P. J. Vadász, K. O. Alsóháza.

**ELŐFIZETŐINKHEZ!** Megbizottaink közül Vinczeffy Sándor Udvarhely megyében és pedig Székelyudvarhely és környékén lakó előfizetőinket keresi fel, míg Tóth Imre Krassó-Szörény megyét és Temes megyének buziási, rékási és gátaljai járásában levő előfizetőinket látogatja meg, hogy a hátrálékosoktól a díjat felvegyék. Már előre felhívjuk ezen előfizetőink figyelmét a hátrálék rendezésére s kérjük, hogy tartozásukat, valamint a f. évi díjat megbizottunknak szabályszerű nyugta ellenében fizessék ki.

A kitöltött postautalványoknak lapunkhoz való mellékelését fokozatosan tovább folytatjuk s kérjük előfizetőinket, hogy a nagy munka idején se feledkezzenek meg lapunkról s az utalványon feltüntetett összeget mielőbb küldjék be kiadóhivatalunkhoz.

C. J. Csikszentsimon. A lapot rendszeresen küldjük címére.

A következő befolyt pénzeket nyugtazzuk: P. Gy. Almásfegyvernek 155, Id. B. G. Koronka 155, H. Szöv. Almásfegyvernek 155, Sz. S. Alvinc 155, T. I. Kisiratos 155, V. F. Várasfenes 155, Id. K. F. Bodófalva 155, K. A. Mikháza 155, H. Szöv. Nyárádköszvényes

155, K. F. Nagykaroly 150, H. Gy. Temesfalva 150, F. F. Kőzdialmás 150, B. M. Fekete 455, Özv. V. K-né Gerend 150, B. J. Hegyközszentimre 80, B. I. Mezőzáh 85, S. B. Mezőbergenye 190, T. F. Marosvásárhely 155, K. B. Azuga 150, J. M. Bácsfalva 2961, K. R. Nadrág 455 lej.

## APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állástkeresők részére 20 szóig 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyanígy az érdeklődésre is csak ugyancsak választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

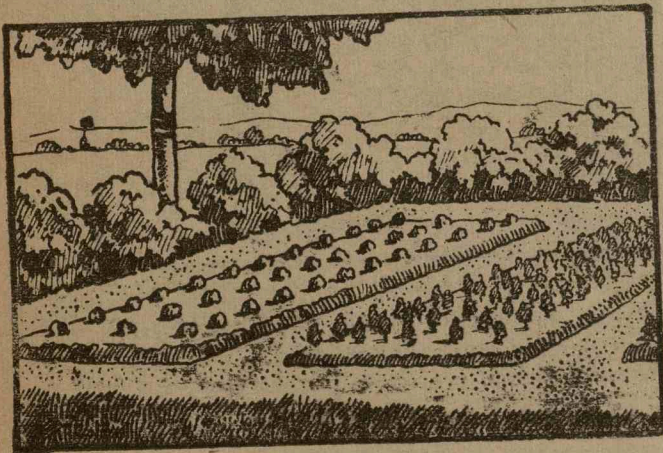
Anyarozsot legmagasabb áron vesz Füredi Béla, Mehadia (Banat). Közvetítőket díjazok.

Házvezetőnő, független kerestetik sürgősen hosszabb időre, ki egyuttal anyahelyettes is s a polgáris házi teendőket (főzés, mosás, stb.) elvégzi. ami kényelmesen elvégezhető. Csendes meleg otthon. Csakis testi hibátlan ajánlkozó jöhet figyelembe. Fényképes ajánlat, fizetési igénnyel, bélyegzett borítékban a kiadóhivatal továbbítja. Fénykép visszaküldetik.

## Tanuld meg!

Fürészporral lehet védekezni a csiga kártétele ellen.

A csiga a zöldseges és virágos kertben igen nagy károkat szokott okozni. Helyenként úgy elszaporodik, hogy kártétele érzékeny veszteséget jelent. A csiga ellen általában mézpor kibintésével szoktak védekezni. A legújabb tapasztalatok szerint fürészporral is meg lehet védeni a növényeket a csiga kártételétől. A száraz fürészport az ágyások köré kell hinteni és ez a csigát megakadályozza abban, hogy a megvédendő növényekhez jusson. A fürészpor a csiga nyálkás testéhez tapad és gátolja a járásban. A védősáv legalább 10 centiméter széles kell, hogy legyen.



Mikor adjunk először ivóvizet a kisgyermeknek?

A kisgyermek tápláléka az elválasztás megkezdéséig legnagyobb részt folyadékból áll. Táplálékának legfontosabb része az anyatej. Ilyenkor természetesen nincs is szükség arra, hogy a kisgyermeknek külön ivóvizet adjunk. Ennek szükségessége csak akkor áll be, hogyha a kisgyermek szilárdabb ételeket kap enni. Így amikor az első tejbenfőtt darát, vagy gyenge főzeléket kapja, sor kerülhet már az ivóvíz nyújtására. Ekkor sem kell azonban a kisgyermeket erőltetni, hanem egyszerűen megkínáljuk néhány kiskanál vízzel vagy kihűtött teával.

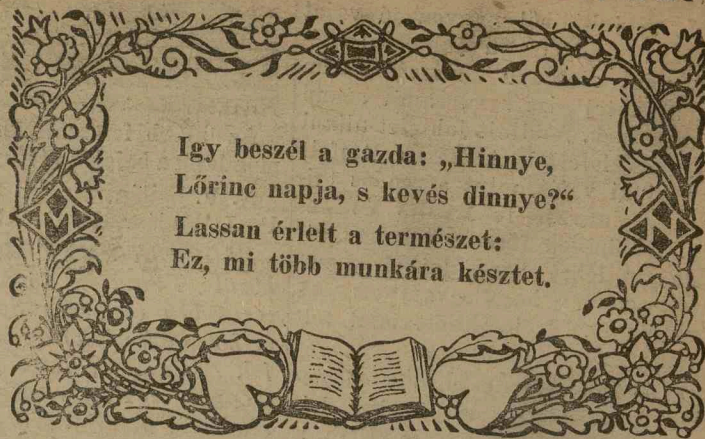
Más a helyzet nyáron. Ilyenkor a nagy melegben vigyáznunk kell a kisgyermek egészségére, mert a melegben az izzadás folytán a kisgyermek sok folyadékot veszít és ha ezt nem pótoljuk, még magas lázat is kaphat. Ez az ugynevezett szomjúság.

Ha kifogástalanul tiszta víz áll rendelkezésre, forralatlanul adjuk a kisgyermeknek, vigyázva arra, hogy ne legyen túlságosan hideg. Ha azonban nincs kifogástalan vízünk, vagy pedig járványok idején, a vizet felforraljuk és forralás után lehűtött állapotban adjuk a kisgyermeknek. Ilyen esetben nagyon jó szolgálatot tesz a lehűtött tea.

**A napszúrás gyógyítása.**

A napszúrásban szenvedő beteget gyorsan hűvös szobába, vagy legalább is árnyékba visszük. Nem fektetjük, hanem ültetjük és ruháit levetjük. Testét dörzsöljük és hideg, lehetőleg jeges borogatást alkalmazunk fejére. Igyekezzünk mielőbb orvost hívatni, aki a beteget szakszerű ápolásban tudja részesíteni.

Dr. BALOGH ERNŐ urnak  
CLUJ tanár  
Str. Elisabeta 6



Igy beszél a gazda: „Hinnye,  
Lőrinc napja, s kevés dinnye?“  
Lassan érlelt a természet:  
Ez, mi több munkára késztet.

### Mit tegyünk, ha odaég az étel?

Amint érezzük, vagy megállapítjuk, hogy valamely étel odaégett, a legnagyobb gyorsasággal öntsük át egy másik lábasba, vagy fazékba, úgy azonban, hogy az égett részek ne kerüljenek az új edénybe. Ezután az új edény tetejét vastag vizes ruhával borítjuk be fedő helyett. A fedőt többször változtatjuk. Az elmondott eljárás után az étel elveszíti kozmás ízét.

Egyébként jó tudni, hogy például töltött káposztát vagy más könnyen odaéghető ételt úgy helyezünk el a fazékba vagy lábasba, hogy ne érjen közvetlenül annak fenekéhez. Ezt úgy érjük el, hogy a lábas, vagy fazék fenekére pontosan illő fedőt teszünk. A fedő alatt mindég van víz és így nem ég oda az étel.

### Vigyázz magadra!



Cséplés alkalmával sokan váltak már bénává, vagy haltak meg. Vigyázni kell tehát a cséplőgép tetején, mert a dobnyílás halálos veszedelmeket rejteget.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. nyomdája Cluj Str. Baron L. Pop 5. — 5681

### Néhány szó a sültalmáról.

Sok helyen szokás, hogy az almát legtöbbször nem nyers állapotban fogyasztják, hanem megsütitik. Különösen gyermekeknek és gyenge fogazatú öregeknek nyújtják az almát ebben a formában. Megállapítható, hogy a sült alma meg sem közelíti értékben a nyers almát. A sülés alatt ugyanis az alma vitaminjai megsemmisülnek, amelyek az alma legnagyobb értékét jelentik. A vizsgálatok során az is kiderült, hogy sülés alkalmával az alma belsejében a magvakból kis mennyiségű kéksav képződik, amely az egészségre káros lehet. Igaz ugyan, hogy még soha sem történt meg, hogy valaki sültalmától kéksav mérgezést kapott volna, a tudományos vizsgálatokat mégis figyelmeztető jelnek kell tartanunk.

Ezért tehát azt mondhatjuk, hogy sokkal helyesebb az almát nyers állapotban fogyasztani. Ha valami okból feltétlenül könnyen rágható formában akarjuk nyújtani, reszeljük meg és így gyermekek és gyenge fogazatúak is jól meg tudják enni.

### Ha te úgy...



Suszterinas: Hé mennyiért visz el a pályaudvarra?  
Bérkocsis (tréfálkozva): Ötven lejért...  
Suszterinas: Hallja, nem a ló árát kérdeztem!